

STANTON CHASE
INTERNATIONAL

CEO upitnik 2013

Naše šanse i dileme

www.stantonchase.com

Opšti prikaz

U skladu sa trendom od prošle godine da zajednički tragamo za rešenjima, ove godine smo rešili da to još konkretnije uradimo tako što smo pitanja grupisali po određenim oblastima koje smo smatrali jednim od najvažnijih za našu privredu i ekonomiju, kao što su Roba široke potrošnje, Agrar, Industrija, Informacione tehnologije i Bankarstvo. Dotakli smo se pitanja koja su, po nama, veoma bitna za pomenuće industrije i žeeli smo da čujemo mišljenje čelnika kompanija u Srbiji, a sa nekim od njih smo se i konsultovali, kako bi upitnik bio što bolji pokazatelj situacije na našem tržištu i u kom pravcu bismo mogli da krenemo.

Kao i svake godine u našoj anketi učestvovali su, pored domaćih rukovodilaca, i generalni direktori koji dolaze iz drugih zemalja, a rade u Srbiji, čime je slika trenutnog stanja potpuna.

Najveći broj generalnih direktora je preko 5 godina na rukovodećoj poziciji, a najveći broj učesnika ankete dolazi iz sektora robe široke potrošnje i industrije, dok je sektor finansija nešto slabije zastupljen u odnosu na prethodne godine.

Roba široke potrošnje

Ohrabrujuće je da polovina ispitanika radi u kompanijama koje bar deo svog proizvodnog assortimenta plasiraju na strana tržišta.

Situacija na tržištu, smanjenje kupovne moći građana i sve veća borba za kupca uticala je i na mišljenje o privatnoj robnoj marki. Većina rukovodilaca smatra da privatna robna marka neće uticati na slabljenje originalnog brenda i kvaliteta proizvoda sve dok postoji balans u njihovom plasmanu.

Stav prema međunarodnim trgovinskim lancima izrazito je pozitivan, čak 80% ispitanika smatra da njihov dolazak može doprineti stvaranju zdrave konkurenциje, a još jedna četvrtina da je to prilika da se domaći proizvodi plasiraju na inostrana tržišta.

In Tune with the Local Connected to the World

Agrar

O Agraru se priča već nekoliko godina kao o industriji sa velikim potencijalima i oblasti u kojoj bi naša zemlja mogla znatno da unapredi ekonomsko stanje. Tri četvrtine ispitanika bi prihvatile poslovni angažman u oblasti agrara, ali polovina njih bi na to pristala samo uz određene uslove.

Kako bi podstakla razvoj agrara, država treba da izdvoji sredstva za ulaganje u obrazovanje i razvoj kadrova, slaže se većina ispitanika. Generalno mišljenje i jeste da nešto u obrazovnom sistemu mora da se menja. Više praktičnih veština, usavršavanja u zemlji i inostranstvu, ali i praćenje savremenih svetskih trendova od strane profesorskog kadra.

Preko 80% rukovodilaca nema ništa protiv da stranci zakupljuju zemljište u Srbiji, ali svega četvrtina bi dozvolila prodaju zemljišta strancima.

Industrija

Strategija koju Srbija treba da odabere kako bi podstakla razvoj industrije, prema mišljenju ispitanika, je pokretanje proizvodnje i ulaganje u savremene tehnologije, kao i rast izvoza. Čelni ljudi naših kompanija smatraju da nije dovoljno samo sklapati krajnji proizvod kod nas, već da treba insistirati i na proizvodnji različitih komponenti i u pravom smislu te reći biti kooperant velikim svetskim proizvođačima.

Slično kao i u upitnicima iz prethodnih godina, većina ispitanika se izjasnila da je poljoprivredna industrija ta u koju je strateški i ekonomski opravdano ulagati.

Rukovodioci smatraju da fabrike u Srbiji ne treba usloviti da sirovine nabavljaju na domaćem tržištu, odnosno jedna trećina bi se složila sa tim predlogom ukoliko bi se nabavka obavljala po tržišnim uslovima.

Informacione tehnologije

Možemo reći da je pohvalno što se čak 81% ispitanika izjasnilo da je nivo IT infrastrukture u kompanijama gde rade na vrlo visokom ili na zadovoljavajućem nivou.

S druge strane očigledno je nezadovoljstvo primenom informacionih tehnologija u državnoj upravi gde odgovori variraju od vrlo negativnih do onih koji potvrđuju da ima dosta prostora za poboljšanje kvaliteta pružanja usluga.

Modernizacija obrazovnih programa i privlačenje investitora konkretnim ponudama sredstva su za unapređenje IT industrije u Srbiji.

Bankarstvo

Interesantno je da preko 70% ispitanika smatra da makar jedna banka treba da ostane u državnom vlasništvu, kako bi se sačuvala stabilnost bankarskog sektora, dok četvrtina ispitanika zagovara sasvim suprotan stav – tvrdeći da država ne sme da ima nikakav uticaj na bankarsko tržište. Poželjno bi bilo, kako se navodi u pojedinim komentarima ispitanika, da se precizno odredi čemu će konkretno ta banka služiti.

Što se tiče Razvojne banke, tu je mišljenje prilično ujednačeno, ogromna većina se slaže da je takva banka potrebna Srbiji, s tim da 40% njih smatra da bi ona trebalo da podrži samo određene grane industrije. Ipak, postoji izvesna bojazan da Razvojna banka ne bi bila nezavisna od političkih uticaja i potencijalne korupcije.

Rukovodioci u Srbiji su u priličnoj meri otvoreni prema zapošljavanju menadžera iz bankarstva u kompanijama koje se bave drugim delatnostima, čak 50% njih je za to glasalo, uz dodatnih 30% ispitanika koji bi se sa tim složili uz neka ograničenja, u smislu da bi nekadašnji bankari mogli raditi samo na određenim poslovima u drugim industrijama.

Perspektive

Generalno gledano polovina ispitanika je raspoložena da na rukovodeću poziciju u svojoj kompaniji postavi osobu iz druge industrije, smatrajući da bi im najviše koristio drugačiji pogled na njihov biznis koji bi ta osoba imala. S druge strane, dvadesetak procenata ispitanika ne podržava ovu ideju, radije bi se opredelili za nekog ko ima iskustva u relevantnoj industriji.

Na kraju smo generalne direktore pitali koja industrija će u narednim godinama biti najprivlačnija za zapošljavanje menadžerima, i ubedljivo prvo mesto pripalo je Informacionim tehnologijama, za kojima slede Agrar i Konsultantske usluge sa približno istim brojem glasova.

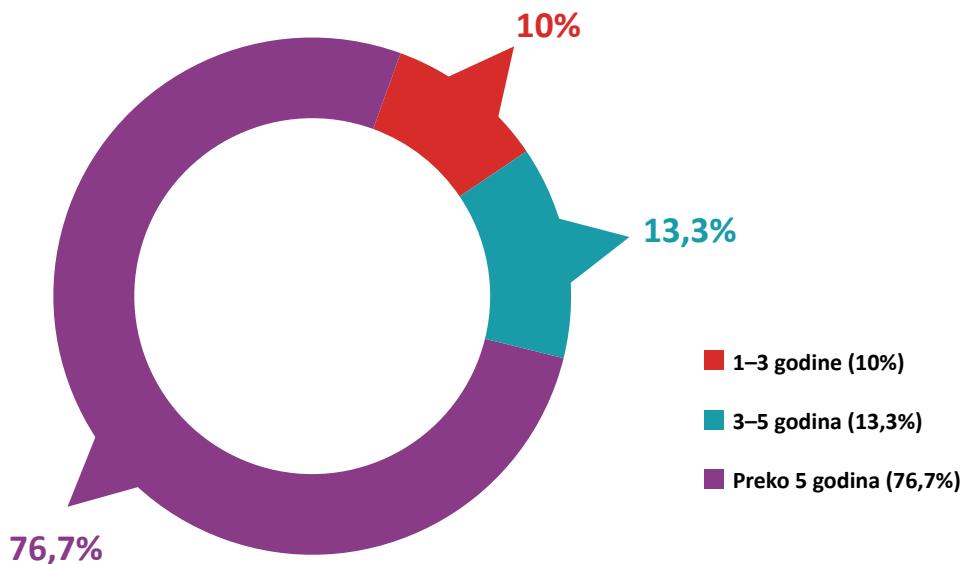
Na kraju, želeli bi da se zahvalimo svim Generalnim direktorima na još jednom učešću i velikom odazivu u popunjavanju *CEO Survey-a*. Ovakva analiza ne pruža konačna rešenja, ali definitivno stvara dobre polazne osnove za razvoj strategije i planova za obnavljanje privrede u celini.

In Tune with the Local Connected to the World

Rukovodeće iskustvo

Većina ispitanika je na poziciji rukovodioca preko 5 godina.

1. Koliko dugo se nalazite na rukovodećoj poziciji?

Industrijski sektori koji su zastupljeni u upitniku

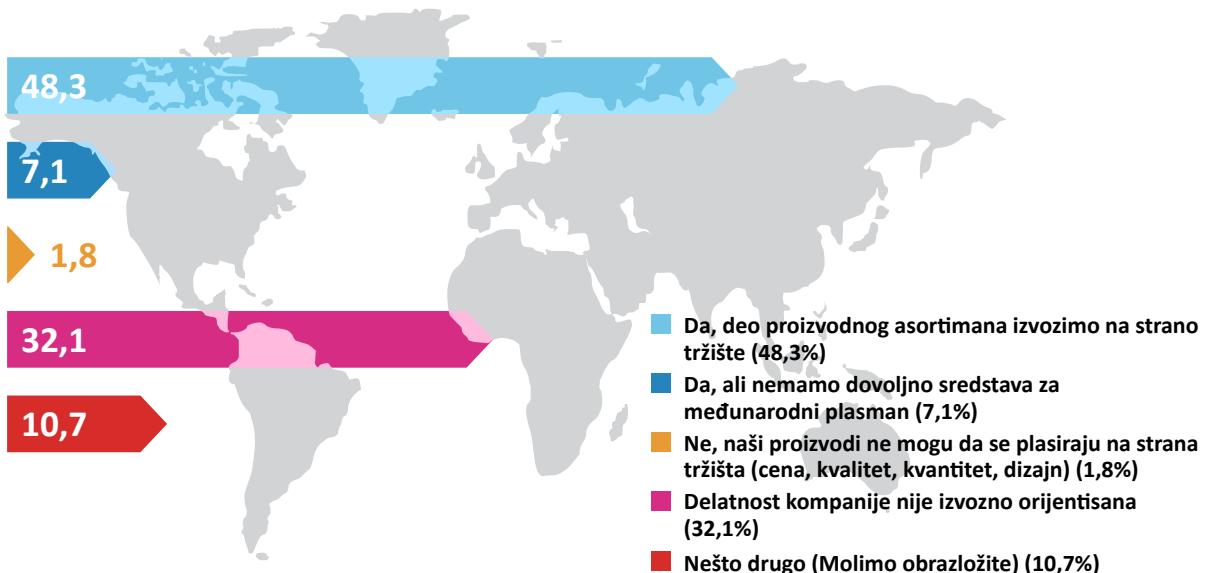
Najveći broj ispitanika dolazi iz sektora industrije, robe široke potrošnje i sektora profesionalnih usluga. Na žalost, ove godine nismo imali ni jednog ispitanika iz sektora logistike.

2. U kojoj industriji radite?

Polovina ispitanika radi u kompanijama koje svoje proizvode plasiraju na strana tržišta.

3. Da li smatrate da proizvodi Vaše kompanije mogu biti konkurentni na stranim tržištima?

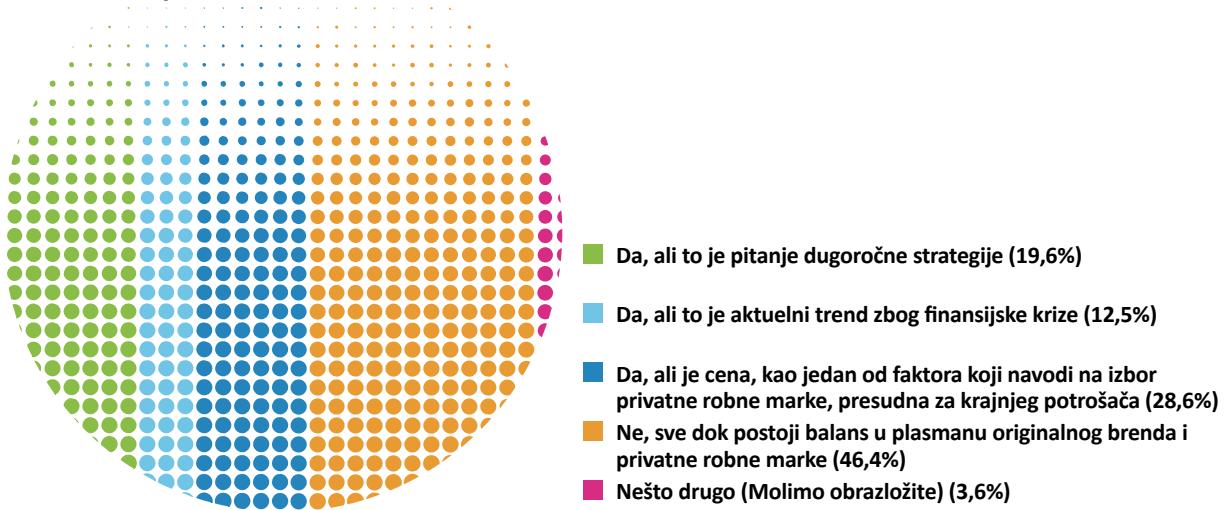

Komentari:

- Kao deo velike multinacionalne kompanije u 2013. bili smo deveti najveći izvoznik iz Srbije.
- Direktor sam predstavnštva jedne banke u Beogradu. Naši proizvodi se koriste/prodaju širom celog sveta (160 zemalja).
- Za tako nešto nedostaje obrtni kapital. Zbog izraženog rizika banke ne žele da nas prate.
- Izvozimo 100% proizvoda.

Većina rukovodilaca smatra da privatna robna marka neće uticati na slabljenje originalnog brenda i kvaliteta proizvoda sve dok postoji balans u njihovom plasmanu.

4. Da li privatna robna marka može da utiče na slabljenje originalnog brenda i kvaliteta proizvoda?

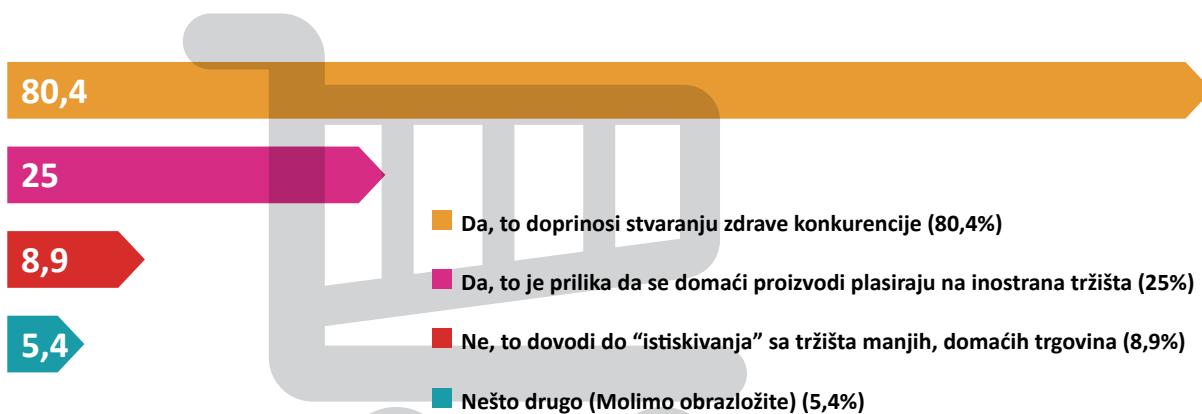
Komentari:

- Mislim da je uticaj pozitivan jer rezultira povećanjem prodaje proizvoda odnosno proizvodnje. Često ne znamo ko proizvodi određeni proizvod pod nekom privatnom robnom markom.
- Ekonomski kriza i strategija retailer-a uticala je na pojavljivanje velikog plasmana robnih marki, a pitanje kvaliteta ostaje ključno. Možda bi spuštanjem marži trgovci mogli da pospeše prodaju originalnih brendova.

In Tune with the Local Connected to the World

Generalni direktori u Srbiji u velikoj meri veruju da dolazak međunarodnih trgovinskih lanaca može doprineti stvaranju zdrave konkurenčije.

5. Da li smatrate da dolazak međunarodnih trgovinskih lanaca može povoljno uticati na srpsko tržište?

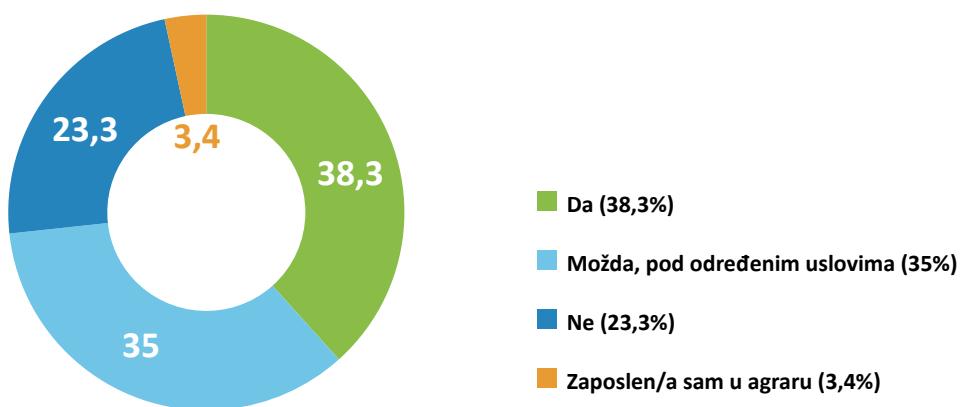
Komentari:

- Ne očekujem neki boljšak. Oni se veoma lako i brzo prilagode već postojećoj praksi (u pogledu cena i kvaliteta usluge). Takođe, forisiraju svoje (strane) brendove. Domaći proizvođači će biti pod pritiskom.
- Utiče pozitivno na prilagođavanje marge retailer-a ukupnoj ekonomskoj situaciji na tržištu, i stvara adekvatan cenovni nivo proizvoda na policama, kao rezultat.
- Da, to doprinosi kvalitetnijoj konkurenčiji, prenosu znanja ali na žalost i maksimalnom forisiranju robe iz zemalja odakle potiče lanac, što će biti još izraženije za 5-10 godina.
- To znači i globalizaciju sposobnih domaćih proizvođača i propast loših i nesposobnih.
- Zdrava konkurenčija je uvek dobra, pogotovo ukoliko bude uticala na borbu za svakog kupca. Imamo primere da dolaskom nekih stranih trgovaca i nije došlo do boljšaka, barem ne primetnog.
- Da, ali samo uz ozbiljnu pravnu regulativu koja obezbeđuje fer utakmicu i korist za zajednicu.

Agrar

Poslovni angažman u oblasti agrara prihvatile bi većina ispitanika.

6. U prethodnim istraživanjima koja je sprovela naša kancelarija, 80% ispitanika se izjasnilo da je perspektiva Srbije ulaganje u agrar. S obzirom na potencijal agrara, da li bi ste Vi prihvatali angažman u ovoj oblasti?

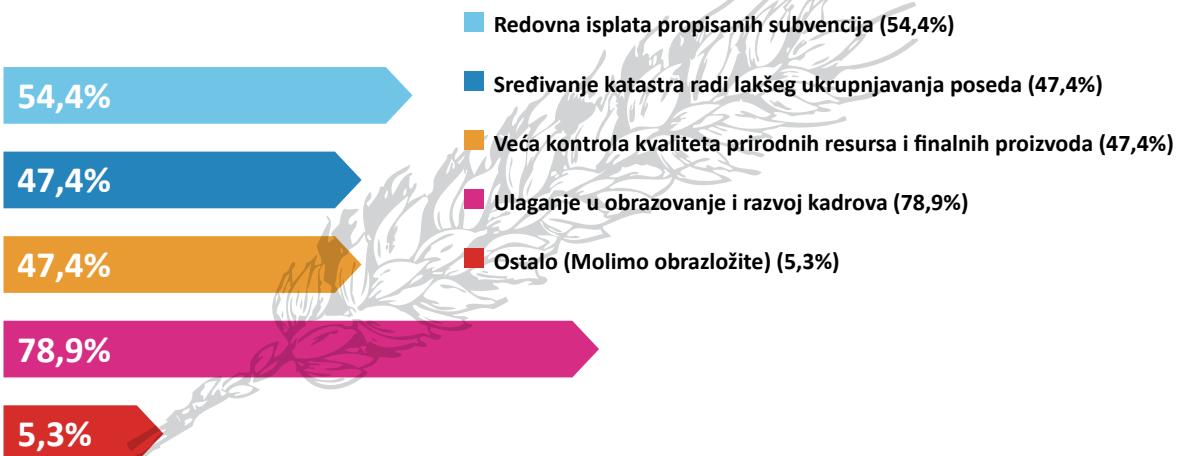

Komentari:

- Iako mislim da je dobar menadžer dobar menadžer, bez obzira u kojoj industriji radi, u agraru je jako važno da imamo stručna lica koja razumeju kompleksnost samog posla i menadžere koji prate savremene svetske trendove. Bojim se da naš agrar zaostaje u velikoj meri u odnosu na ono sto je svetska praksa.
- Ako bih imao/-la slobodu da biram svoj tim.

Kako bi podstakla razvoj agrara, država treba da izdvoji sredstva za ulaganje u obrazovanje i razvoj kadrova, slaže se većina ispitanika.

7. Koje mere država treba da preduzme kako bi podstakla razvoj agrara?

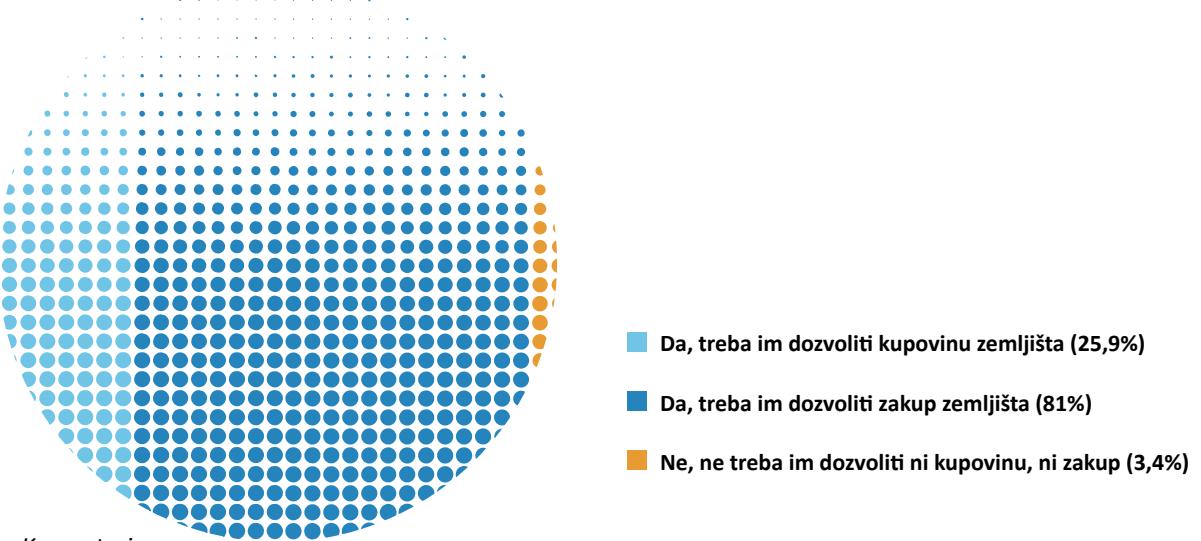

Komentari:

- Više ulaganja u infrastrukturu.
- Sprečavanje/dodatno oporezivanje uvoza robe lošeg kvaliteta.
- Kvalitetnom službom za unapređivanje poljoprivrede i projektima melioracija. Većom kontrolom na otkupnom tržištu - funkcionisanje tržišta sa ograničavanjem monopolja.
- Ulaganje u razvoj stručnjaka, ali kao strateška stvar. Stipendiranje potencijala za usavršavanje u inostranstvu uz potpisivanje čvrstih ugovora da će po povratku u zemlju raditi određeni broj godina u kompanijama u državnom vlasništvu koje se bave agrarom i na taj način dalje razvijati ovu oblast.
- Stabilna pravna regulativa prilagođena vremenu i prostoru.
- Sistem obrazovanja treba promeniti, da bude praktičniji i u skladu sa modernim trendovima.
- Primena SIEPA ugovornog sistema i za strane investitore.

Rukovodioci dele mišljenje da stranim investitorima treba dozvoliti zakup zemljišta, dok je manji procenat onih koji smatraju da treba dozvoliti i kupovinu.

8. Da li stranim investitorima treba dozvoliti da budu vlasnici/ zakupci zemljišta?

Komentari:

- Kada ojačamo.
- Ne, bar dok ne ojača domaća proizvodnja i ne ukrupne se ili se udruže domaći posedi.
- Možda opcija 99 godina.
- Zemlja nije samo naša, već i predaka i potomaka i važna poluga uticaja na sopstveni život.

In Tune with the Local Connected to the World

Industrija

Strategija koju Srbija treba da odabere kako bi podstakla razvoj industrije, prema mišljenju ispitanika, je pokretanje proizvodnje i ulaganje u savremene tehnologije, kao i rast izvoza.

9. Sa aspekta ekonomске opravdanosti, koju strategiju Srbija treba da odabere?

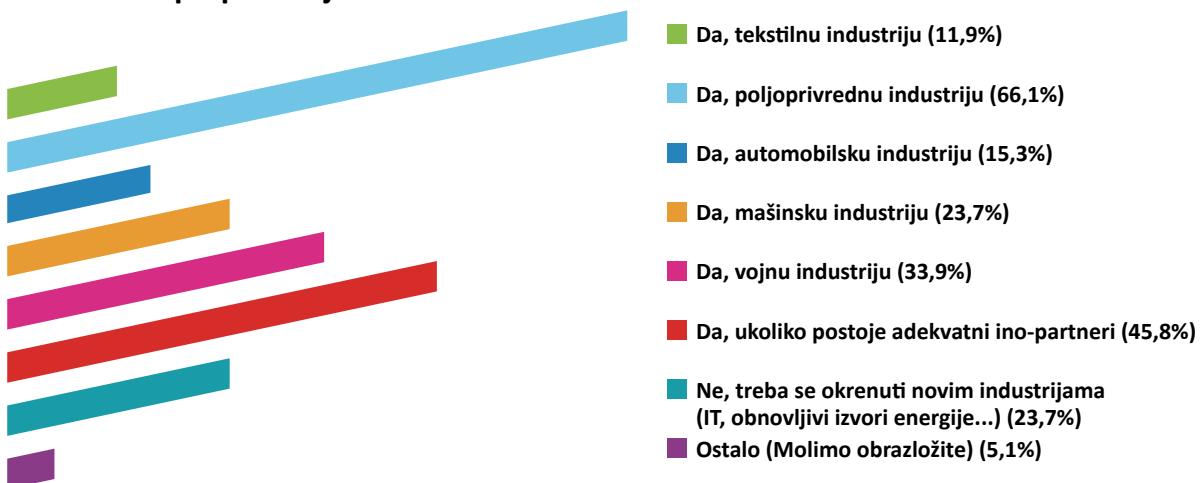

Komentari:

- Intelektualni izvoz treba nam biti prvi prioritet, informatički izvoz (softvera) je grana koju moramo podstići subvencijama.
- Izvoz gotovih proizvoda bez jačanja brenda u inostranstvu je nemoguća misija jer zahteva ogromna ulaganja. Dakle kroz ulaganja u gotove proizvode, prateći trendove velikih multinacionalnih kompanija (copy-paste) gde je to moguće... Ojačati domaću proizvodnju i prerađivačku industriju i pripremiti ih da za 5-10 godina budu sposobni da napadnu ino tržišta.
- Da nauči ljudi da rade i da žive od vlastitog rada a ne od pomoći države i inostranstva.
- Specijalizovati se tamo gde smo najkonkurentniji.
- Bolje je biti kooperant poznatim svetskim kompanijama, u pravom smislu te reči, i proizvoditi za njih određene proizvode, a ne samo sklapati u Srbiji. Sa druge strane uz dobar proizvod i marketinški dobro pokriven, bolje je plasirati gotov proizvod, a sa sirovinama se ponašati kao sa berzanskom robom.

Poljoprivrednu industriju su ispitanici prepoznali kao industriju u koju je strateški i ekonomski opravdano ulagati.

10. Da li je strateški i ekonomski opravdano obnoviti industrije po kojima je Srbija nekada bila prepoznatljiva?

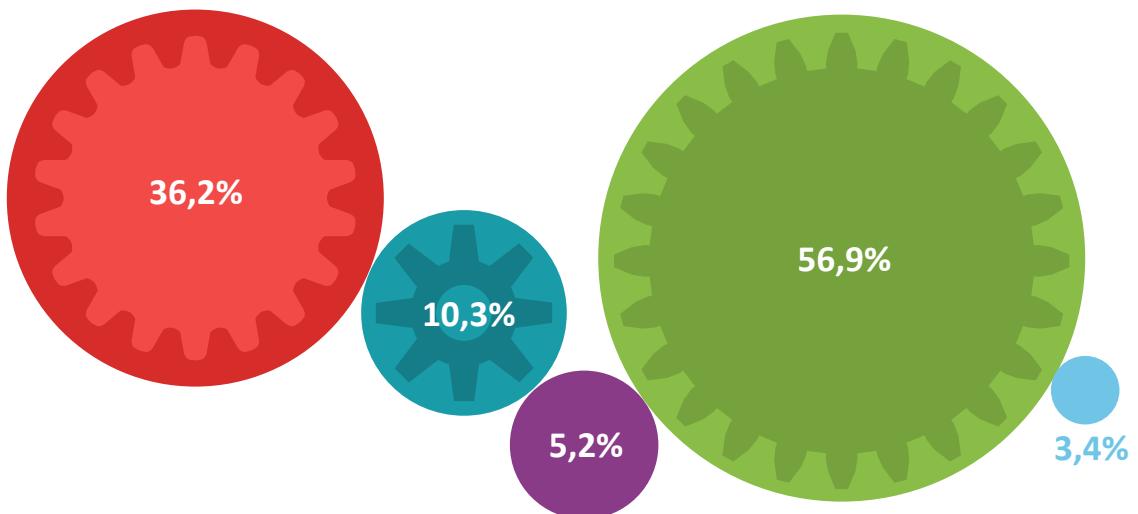

Komentari:

- Treba paralelno obnoviti one industrije u kojima postoji naše potencijalno mesto u supply chain- u, i maksimalno ulagati u razvoj IT- a.
- Treba obnoviti industriju, deo stare i nove i to onu koja ima tržište.
- Potrebno je ulagati u propulzivne grane koje ne zahtevaju velika ulaganja i gde nema jake dominacije velikih kompanija.
- Globalne srpske industrije nema više niti je ikada bila profitabilna. Treba omogućiti stranim ulagačima da nađu profitabilne niše za investicije u industriju.
- Nije bitna grana privrede. Bitno je da ima ekonomsku opravdanost i mogućnost plasmana u izvozu.
- Umesto konstantnog gledanja ka ino partnerima, možda strateški i država može da uloži u određene industrije osavremenjivanjem mašina, stručnosti ljudi i jasnom vizijom. Na taj način možemo da postanemo interesantni stranim kompanijama kao poslovni partneri, a ne samo kao zemlja u koju treba doći i koristiti subvencije i jeftinu radnu snagu.
- Takođe su dobri obnovljivi izvori energije, ali to je pitanje adekvatnih investicija i nisam siguran da država može da investira ili da tržište može da pronađe nekoga sa takvom vizijom i novcem.

Rukovodioci smatraju da fabrike u Srbiji ne treba usloviti da sirovine nabavljuju na domaćem tržištu.

11. Da li treba usloviti fabrike u Srbiji da sirovine nabavljuju na domaćem tržištu?

■ Da, ukoliko bi se nabavka obavljala po tržišnim uslovima (36,2%)

■ Da, to je prilika da se pokrenu stare i otvore nove fabrike (10,3%)

■ Da, to je dobro za strateško pozicioniranje zemlje (5,2%)

■ Ne, ne treba nikoga uslovljavati (56,9%)

■ Nešto drugo (Molimo obrazložite) (3,4%)

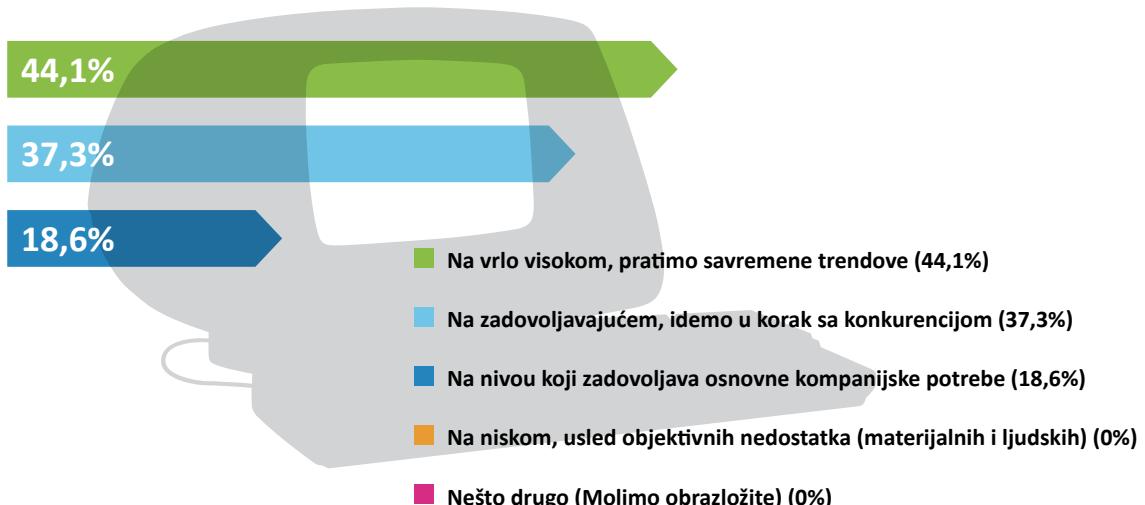
Komentari:

- Treba stimulisati, ne i uslovljavati.
- Treba razviti industriju sirovina kako bi se dostigao adekvatan nivo kvaliteta - biznis će sam prepoznati kvalitet po pravoj ceni!!!!
- To je opet strateško pitanje. Moramo imati kurentnu sirovinu ili polu proizvod, a to možemo da postignemo samo ukoliko obnovimo pojedine grane industrija.

Informacione tehnologije

IT infrastruktura u većini kompanija je ili na vrlo visokom ili na zadovoljavajućem nivou.

12. Na kom nivou je IT infrastruktura u Vašoj kompaniji?

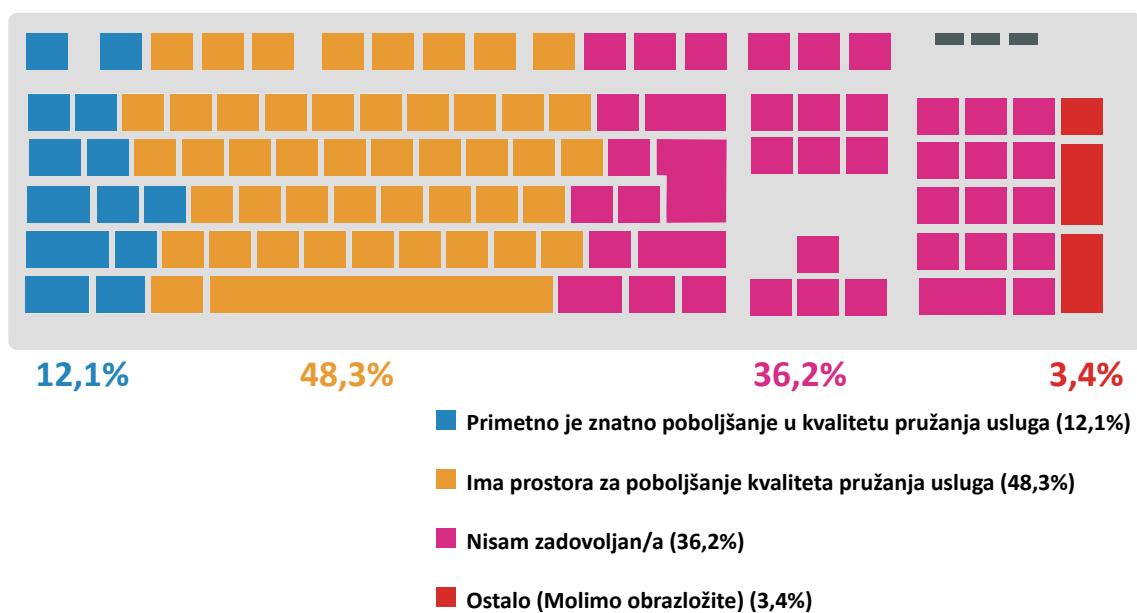

Komentari:

- ... jer smo internacionalna kompanija i sve zemlje imaju jednak tretman u standardima.
- Radimo u SAP-u.
- Mi smo nemačka sestrinska kompanija, i primenjujemo pravila i metodologiju korporacije.

Većina ispitanika smatra da u državnoj upravi treba unaprediti primenu informacionih tehnologija.

13. Kako ste zadovoljni primenom informacionih tehnologija u državnoj upravi?

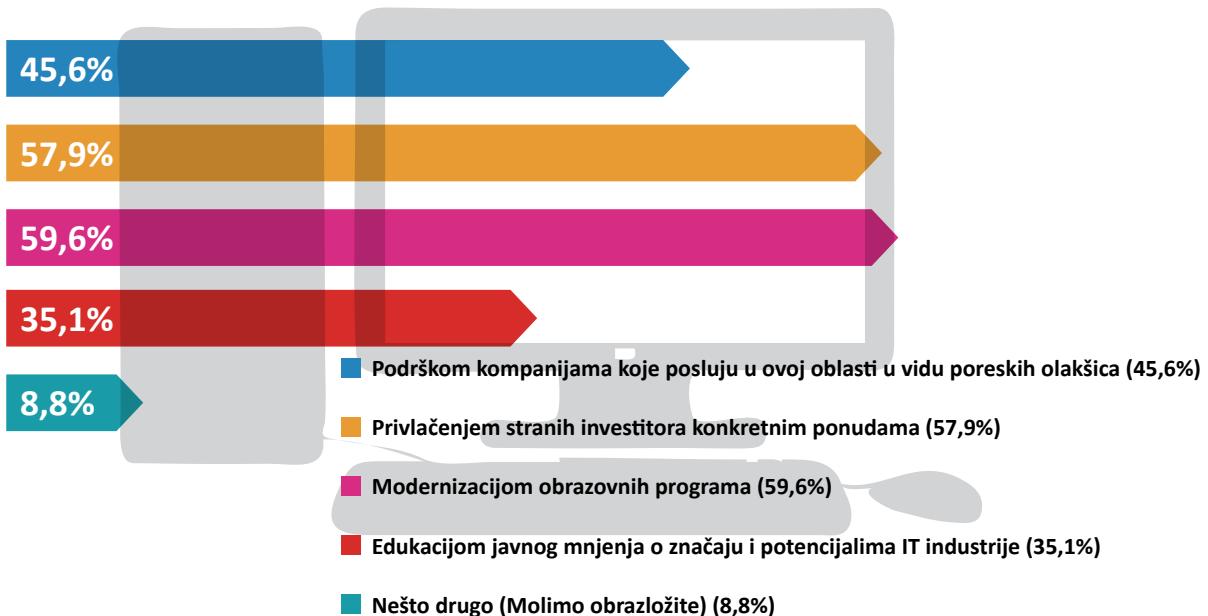

Komentari:

- IT na državnom nivou je katastrofa (PIO fond, zdravstveno osiguranje, poreska uprava, lokalna samouprava...)
- Kaskamo za svetom.
- U određenim sferama je dobro, naročito za fizička lica, ali bi se umrežavanjem čitavog državnog sistema sigurno ubrzali procesi za pravna lica i izbegla ogromna birokratija, a o uštedama da ne govorimo.

Modernizacija obrazovnih programa i privlačenje investitora konkretnim ponudama sredstva su za unapređenje IT industrije u Srbiji.

14. Kako po Vašem mišljenju unaprediti IT industriju u Srbiji?

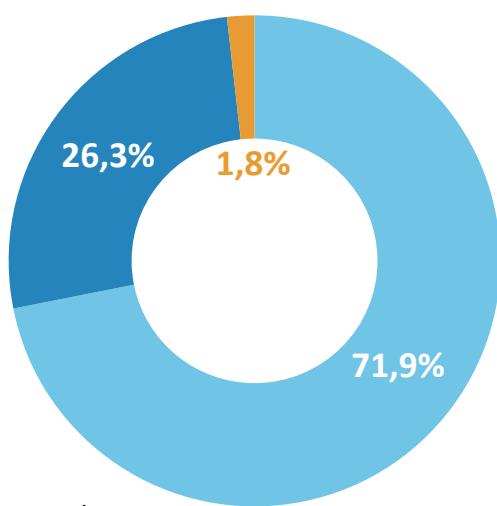
Komentari:

- IT nije nešto što treba podržavati. To je alat za firme i administraciju.
- Ima dosta toga da se uradi.
- Imamo zadovoljavajući rast korišćenja računara i interneta zadnjih godina a mi sad drastično povećavamo PDV na računare i delove???
- Obrazovni sistem mora da se menja i da postane znatno praktičniji. Srbija je poznata po softverašima, ali primer Mubadale nam govori da nema dovoljno.
- Zaštitom od nelojalne konkurenциje.
- Pojednostavljinjanje pokretanja start up-a.

Bankarstvo

Najveći broj ispitanika smatra da država treba da zadrži u svom vlasništvu makar jednu banku, jer se na taj način čuva stabilnost bankarskog sektora.

15. Da li država treba da zadrži u većinskom vlasništvu makar jednu banku?

- Da, tako se čuva stabilnost bankarskog sektora (71,9%)
- Ne, država ne sme da ima uticaj na bankarsko tržište (26,3%)
- Nešto drugo (Molimo obrazložite) (1,8%)

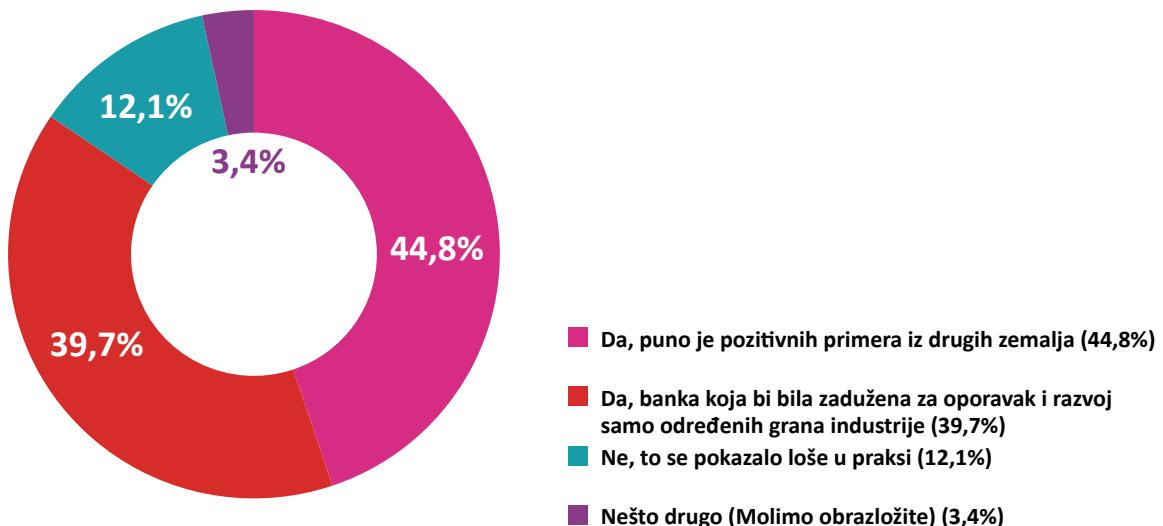
Komentari:

- Treba da zadrži, ali sa jasnom idejom čemu će ona služiti.
- Nisu potrebne državne banke, ali jesu one koje su u domaćem vlasništvu.
- Pod uslovom da smo ozbiljna država.

In Tune with the Local Connected to the World

Generalni direktori, na osnovu pozitivnih primera iz drugih zemalja, slažu se da je Srbiji potrebna Razvojna banka.

16. Da li je Srbiji potrebna Razvojna banka?

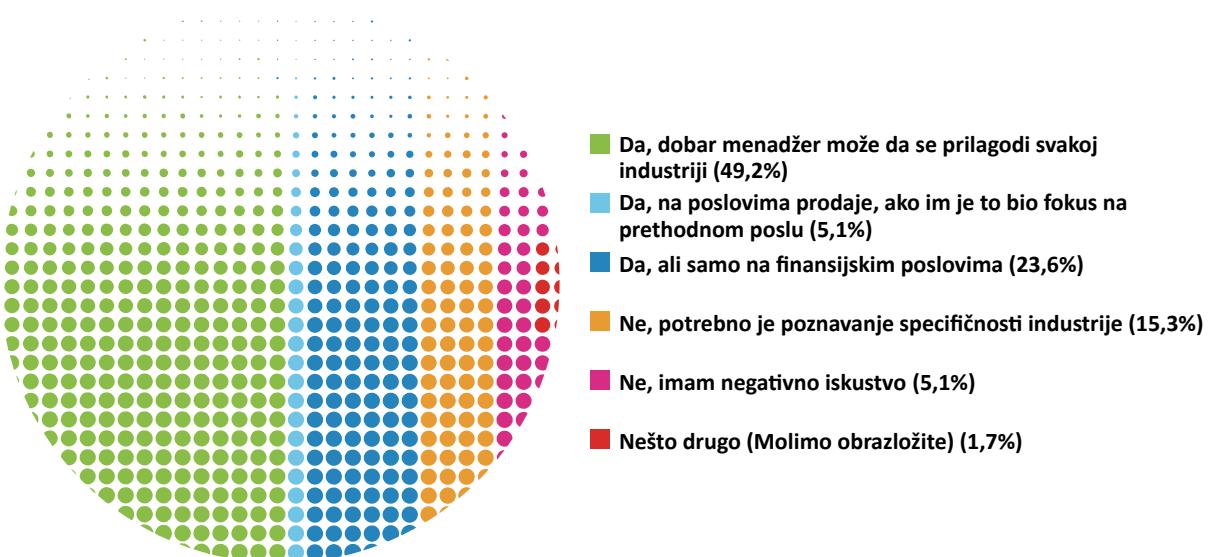

Komentar:

- A šta bi ta banka razvijala? Korupciju ponovo!
- Uz stroge mehanizme kontrole.
- Ne, dok se ne onemoguće politički uticaji na doношење profesionalnih odluka.
- Da, ali da bankom upravlja Upravni odbor sačinjen od predstavnika svih stranaka.
- Malo je verovatno da bi Razvojna banka radila nezavisno, bez uticaja države.

Prema mišljenju rukovodilaca u Srbiji, menadžeri koji su iskustvo stekli u bankarskom sektoru, mogu uspešno svoje znanje primeniti i u drugim industrijama.

17. Bankarski sektor u Srbiji je, poslednjih godina, razvio kvalitetne menadžere. Da li mislite da njihovo znanje i iskustvo može da se primeni i u drugim industrijama?

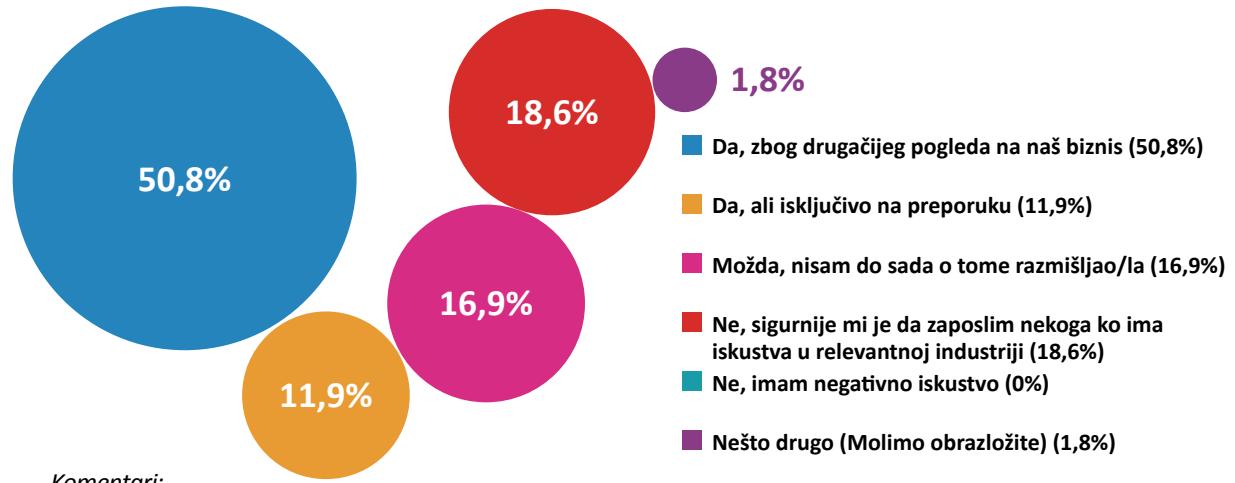
Komentari:

- Bankarski sektor u Srbiji pre svega nije razvio nikakve menadžere. Možda administrativce i korumpirane japije!
- Vrlo su prilagodljivi i primenljivi i u drugim industrijama jer je najveći broj njih upućen u prirodu poslovanja u svim ostalim industrijama. Morali su to da znaju po prirodi svoga posla.

Perspektive

Drugačiji pogled na biznis jedan je od razloga zbog kog se većina ispitanika pozitivno izjasnila o angažovanju osobe iz druge industrije na rukovodeću poziciju.

18. Da li biste kod Vas u kompaniji na rukovodeću poziciju zaposlili osobu iz druge industrije?

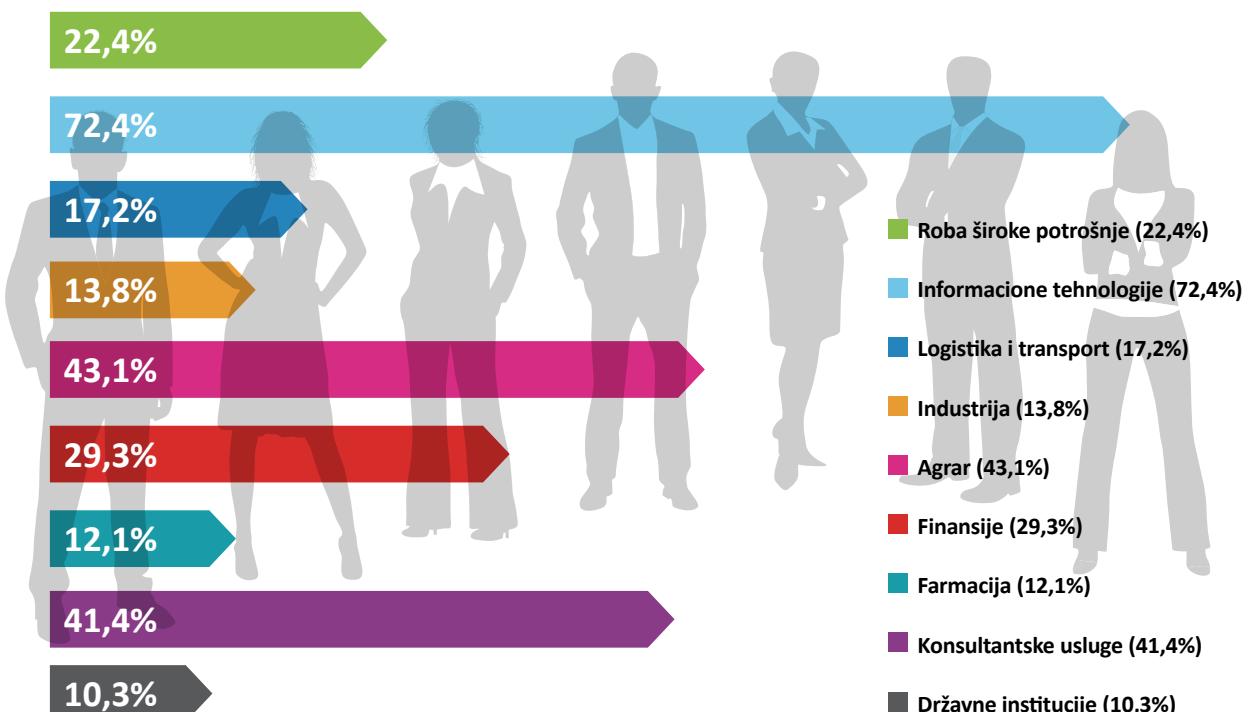

Komentari:

- Zapošljavamo pre svega ljudi koji imaju stručna znanja i personalne sposobnosti verifikovane kroz odgovarajuća testiranja i rezultate u praksi.

U narednim godinama, informacione tehnologije, agrar i konsultantske usluge postaće najprivlačnije oblasti za zapošljavanje menadžera.

19. Koja oblast će po Vašem mišljenju postati najprivlačnija menadžerima za zapošljavanje u narednim godinama?

Komentar:

- Zgodno je savetovati bez odgovornosti za rezultate, i raspolažati tuđim novcem uz državno obezbeđenje.

In Tune with the Local Connected to the World

O Stanton Chase-u

Stanton Chase International je međunarodna specijalizovana *executive search* kompanija, koja korišteći ekspertizu svojih konsultanata nudi klijentima vrhunsku uslugu pronalaženja i procene najviših rukovodećih kadrova. Ono što nas čini posebnim je naše poznavanje svetskih, regionalnih i lokalnih kretanja na tržištu radne snage (kadrova), kao i pristup kandidatima iz svih zemalja sveta. Stanton Chase International je firma sa potpuno integrisanim sistemom od 73 kancelarije u 46 država sveta. Prema poslednjim istraživanjima u ovoj industriji, kompanija je rangirana među vodećih 10 međunarodnih *executive search* konsultantskih firmi po veličini, brzini razvoja i reputaciji. Među svojim klijentima firma je naročito cenjena zbog izuzetnog kvaliteta svog poslovanja, pre svega zbog uspešne poslovne procene u komplikovanom procesu pronalaženja i odabira vrhunskih rukovodećih kadrova.

Stanton Chase Beograd kancelarija osnovana je 2002. godine i pruža pun spektar servisa u oblasti upravljanja ljudskim resursima baziran na kompleksnom pristupu kadrovskim potrebama naših klijenata. Ovakav kompleksan pristup uključuje ne samo različite usluge, već pre svega prilagođavanje potrebama klijenta. Naša kompletна delatnost prilikom izbora kadrova ili konsaltinga prilagođena je specifičnim potrebama svakog klijenta i bazirana je na vrsti delatnosti kojom se klijent bavi i karakterističnim potrebama.

Danas je Stanton Chase Beograd pozicioniran među vodeće executive search kompanije u Srbiji.

Naš tim sačinjavaju konsultanti i istraživači specijalizovani za određene grane industrije. Posebno želimo da istaknemo da su naši konsultanti sticali znanja, veštine i iskustva radeći na rukovodećim pozicijama u industrijama za koje su specijalizovani.

Naša specijalizacija

Mi pružamo sektorsku stručnost u devet dinamičnih oblasti:

- Industrija
- Tehnologije (IT & Telekomunikacije)
- Roba široke potrošnje
- Farmaceutska industrija
- Finansije
- Profesionalne usluge
- Logistika i transport
- Prirodni resursi i energija
- Vladine ustanove, obrazovni i neprofitni sektor

Korišćenjem najsavremenije metodologije za procenu kompetenci i profila ličnosti (on-line psihometrijski testovi i strateške vežbe u formi poslovnih simulacija) obezbeđujemo uspešnu i brzu ocenu najboljih kandidata relevantnih za projektni zadatak.

Dodatne usluge

- Interne procene zaposlenih
- Coaching
- Restruktuiranje firme

In Tune with the Local Connected to the World